

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat

Roermond: 5 juli 2023

Betreft: Reactie Delta Rhine Corridor V&P

Van: Natuur en Milieufederatie Limburg, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten en Het Limburgs Landschap

Bijlage(n): Bijlage 1 (pagina.4) – Brief naar Provincie Limburg (september 2022) randvoorwaarden buisleidingen delta rhine corridor

Geachte heer/mevrouw,

Hierbij wil de Natuur en Milieufederatie Limburg mede namens Het Limburgs Landschap, Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten haar reactie geven op het voornemen en voorstel voor participatie.

- **Over het voornemen**

Het project lijkt op hoofdlijnen duidelijk te zijn in termen van de algemene doelstellingen. Het is ons echter niet helder hoe de aanleg van vier leidingen (aardgas, ammoniak, LPG en propeen) bijdraagt aan de verduurzaming van de industrie in Nederland. Het lijkt erop dat deze vier leidingen voornamelijk commercieel van aard zijn en dit draagt naar onze mening niet bij aan het oplossen van de grote klimaatproblematiek en de verduurzaming van de industrie. Het zou goed zijn om inzicht te krijgen in hoe juist deze leidingen precies bijdragen aan verduurzaming en of er andere oplossingen mogelijk zijn (denk bijvoorbeeld aan het niet verder faciliteren van deze vier leidingen). Dit project heeft een negatieve impact op de natuur. De duurzaamheidsmeerwaarde moet daarom vooraf heel helder zijn en deze meerwaarde moet de negatieve impact overstijgen.

Absoluut noodzakelijk is dat, mochten de leidingen worden aangelegd, deze in één keer gelegd worden zodat in de toekomst het tracé niet nog een keer op de schop gaat voor eventuele nieuwe leidingen. Een gefaseerde aanleg is voor ons niet acceptabel.

Daarnaast is het voor ons niet duidelijk hoe dit project op lange termijn kostenbesparing oplevert. Wij vragen ons ook af of er een maatschappelijke kosten-batenanalyse is uitgevoerd. Het is wenselijk om meer informatie te krijgen over de financiële voordelen op lange termijn en hoe dit project zich verhoudt tot andere mogelijke investeringen in de verduurzaming van de industrie. Meer onderzoek is in onze ogen daarom nodig.

Een ander punt dat wij graag willen benadrukken is dat wij beter inzicht willen krijgen over hoe de samenwerking met Duitse stakeholders en belanghebbenden vordert, aangezien dit project als grensoverschrijdend wordt geprofileerd. Wij vinden het een risico dat het tracé in Venlo gerealiseerd wordt zonder planologische of juridische borging vanuit Duitsland. Zonder garanties vanuit Duitsland, adviseren wij geen start te maken met de uitvoering. Overigens is het ook niet duidelijk voor ons wie eindverantwoordelijke is/wordt voor het project. Wij zien dit als serieus probleem wanneer er organisaties binnen het consortium afhaken. We vinden dat de RVO en het ministerie van EZK en I&W zich erg op de vlakte houden. Bij een project van nationaal belang, verwachten wij dat informatie via hen verstrekt wordt.

Voor het tracé wordt uitgegaan van de strook die gereserveerd is in de Structuurvisie Buisleidingen 2012-2035. Hier hebben wij begrip voor. Dit is als vertrekpunt misschien nog begrijpelijk, maar als uitgangspunt niet houdbaar. De Structuurvisie Buisleidingen is immers niet getoetst aan de meest recente inzichten voor wat betreft de staat van instandhouding van de in het geding zijnde natuur. Dit vertrekpunt moet naar onze mening dan ook zeer flexibel worden gehanteerd. Het tracé gaat immers door gebieden met belangrijke landschappelijke waarden en natuurwaarden. Zeker met de huidige kennis – uit tal van onderzoeken blijkt dat het met de natuur en biodiversiteit in ons land dramatisch gesteld is – dient naar onze mening een uiterste poging gedaan te worden om waardevolle natuurgebieden zoveel mogelijk te ontzien. Reeds in november 2021 hebben wij aan de provincie Limburg een aantal uitgangspunten en randvoorwaarden meegegeven, waar volgens de Natuur en Milieufederatie Limburg en Staatsbosbeheer rekening mee zou moeten worden gehouden bij de tracékeuze en verdere uitwerking van het buizen-tracé. Zie bijlage 1. Deze opmerkingen willen wij hier als ingelast beschouwen.

Een globaal overzicht van de impact van het tracé op Natura 2000-gebieden en het Nationaal Natuurnetwerk (NNN) is in een vroegtijdig stadium absoluut noodzakelijk. Evenals het in beeld brengen van de aanwezigheid van monumentale bomen of natuur in het zoekgebied van het tracé (bijvoorbeeld het Munnichsbos en Meerlebroek). Dit overzicht helpt om beter in kaart te brengen welke maatregelen genomen moet worden om de impact te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken (bijvoorbeeld verplaatsing van het tracé).

In het stuk wordt gevraagd of wij afwijkingen van het tracé bij Venlo noodzakelijk vinden. Wij maken ons grote zorgen dat alle drie de voorgestelde buisleidingen dwars door de Groote Heide en het Jammerdal (natuurgebieden in beheer van Limburgs Landschap) gaan lopen.

Tot slot is het opmerkelijk dat de route van de leidingen zoals aangegeven op het waterstofnetwerk kaartje niet overeenkomt met het beoogde delta rhine-tracé. Het is belangrijk dat er zorgvuldig wordt gekeken naar de afstemming van het waterstofnetwerk met de delta rhine corridor.

- **Over het voorstel voor participatie**

De rol van onze federatie zien we met name in het toetsen van de onderzoeken die uitgevoerd worden in opdracht van het consortium. Hierbij vinden wij het uiteraard belangrijk dat de effecten van aanleg van het buizen-tracé op ecologie, archeologie, hydrologie etc. nauwkeurig in beeld worden gebracht. Net zoals de juridische haalbaarheid van het aanleggen van dit buizenstelsel dwars door Natura 2000-gebieden.

Naar onze mening is het de taak van het bevoegd gezag om lokale natuur- en milieugroepen, dorpsraden, burgers, enz. actief te benaderen. Tijdens een recent door ons georganiseerde informatieavond, kregen wij te horen dat burgers en lokale natuur- en milieuoorganisaties het liefst een vast aanspreekpunt hebben die eventuele vragen kan bundelen en beantwoorden. Naar onze mening kan dit gerealiseerd worden door een omgevingsmanager per gemeente, of per twee gemeenten aan te stellen. De schaal zou zo klein mogelijk moeten zijn, zodat alle lokale zorgen die mensen hebben aan bod komen.

De achterban van de Natuur en Milieufederatie Limburg wil bij voorkeur rechtstreeks door het bevoegd gezag geïnformeerd worden. Wij steunen de oproep van de lokale natuur- en milieuoorganisaties om regelmatig geïnformeerd te worden via een nieuwsbrief over de voortgang van het project. Daarnaast zijn wij van mening dat de terrein behorende instanties (Staatsbosbeheer,

Natuurmonumenten en Het Limburgs Landschap) betrokken moeten worden bij de verdere concrete uitwerking van het tracé. Zij zijn de specialisten in de natuurgebieden en beschikken over veel gebiedsspecifieke kennis. Deze brief dient als aanvulling op de door de terrein beherende organisaties verzonden reactie op het Voornemen en Voorstel tot participatie. In hun reactie gaan ze nader in op de mogelijke effecten van het tracé op de door hen beheerde natuurgebieden.

Hopende u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben.

Hoogachtend,

Mede namens Het Limburgs Landschap, Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer

Ton Hermanussen – Directeur Natuur en Milieufederatie Limburg

Bijlage 1 – brief naar provincie Limburg randvoorwaarden buisleidingen delta-rhine corridor

Geachte heer,

Op 30 september j.l. hebben een paar mensen van de Natuur en Milieufederatie Limburg en Staatsbosbeheer overleg met jou gevoerd over het buisleidingentracé Rotterdam – Chemelot. Aan het einde van dit overleg hebben wij toegezegd om nog een aantal uitgangspunten/randvoorwaarden van onze organisaties met betrekking tot de nadere uitwerking van het tracé op papier te zetten. Deze tref je hieronder aan.

Algemeen

Wij erkennen het maatschappelijk belang van aanleg van de leidingen. Dit uit oogpunt van veiligheid, klimaat, milieu en economie. Onze rol is om de beoogde ontwikkeling primair te bezien en te beoordelen vanuit de effecten op natuur, landschap en milieu zowel tijdens de aanleg als na realisatie.

Ruimte

- Streef bij de keuze voor de exacte locatie van de leidingenstrook naar het zoveel mogelijk voorkomen van nadelige gevolgen voor andere belangen (zoals natuur en landschap).
- Zuinig gebruik van de ruimte moet uitgangspunt zijn. De ruimte die moet worden vrijgehouden voor buisleidingen leidt immers tot beperkingen voor andere gebruiksfuncties. Bundel daarom de nieuwe buisleidingen zoveel mogelijk met bestaande leidingen. Dit voorkomt onnodige versnippering van de ruimte. Bundel de nieuwe buisleidingen ook zoveel mogelijk met andere infrastructuur (wegen, vaarwegen, spoorwegen).
- Kies voor een alternatief in plaats van bundeling indien uit een nog op te stellen MER blijkt dat het natuurbelang hierom vraagt.
- Zorg voor aanleg van de buisleidingenbundel in één keer en niet voor aanleg van de leidingen stuk voor stuk apart. • Bij aanleg van leidingen in een natuurgebied staat het hele terrein op de kop en wordt de bodem stevig beschadigd. Uitgangspunt zou dan ook moeten zijn om bij de aanleg van de leidingen zoveel mogelijk doorsnijding van natuurterreinen te voorkomen.

Natuur

- Onderzoek in een MER de mogelijk significant negatieve effecten van het tracé op het Natuurnetwerk en op de Natura 2000-gebieden in het bijzonder.
- Het voorkeurstracé doorsnijdt delen van het Natuurnetwerk, waaronder de Natura 2000-gebieden Deurnsche & Mariapeel, Swalmdal, Meinweg en Roerdal. Voor het Natuurnetwerk geldt een 'nee,tenzij'-benadering. Ga eerst na of er sprake is van een groot openbaar belang, of er alternatieven voorhanden zijn en compenserende maatregelen mogelijk zijn.
- Voorkom zoveel mogelijk negatieve gevolgen voor natuur door het tracé zo te kiezen dat zo min mogelijk doorsnijding plaatsvindt van het Natuurnetwerk (waaronder de Natura 2000-gebieden).

- Als het Natuurnetwerk niet vermeden kan worden, kan verlegging van het tracé binnen het betreffende natuurgebied een oplossing zijn. Dit is maatwerk.
- Om negatieve effecten op het Natuurnetwerk zoveel mogelijk te voorkomen, moet bij het leggen van de leidingen onderzocht worden welke maatregelen getroffen kunnen worden (mitigatie, compensatie). Mocht onverhoopt blijken dat natuur door tracékeuze en aanleg geschaad wordt, dan moet dit ruimhartig gecompenseerd worden, zowel kwantitatief als kwalitatief. Deze compensatie dient gerealiseerd te worden buiten het Natuurnetwerk (anders 'sigaar uit eigen doos').
- Als het Natuurnetwerk niet vermeden kan worden, beperk dan zoveel mogelijk de invloed van de leidingen op het natuurbeheer, de beleving en de benutting van het betreffende deel van het Natuurnetwerk.
- Het kan zijn dat voor aanleg van de leidingen grondwater moet worden weggepompt. Het is belangrijk om de effecten hiervan te monitoren en eventuele nadelige gevolgen voor de omliggende natuur te compenseren.
- Stel een plan op hoe te handelen in geval van een calamiteit (bijv. een lekkage).
- Breng meekoppel kansen goed in beeld. Bijv. aanleg van leidingen koppelen aan andere opgaven zoals natuurontwikkelingsopgave, stikstofaanpak, wateropgave (vernatting), zodat gebied maar één keer op de schop hoeft.

Buisleidingvervoer

De bedoeling is om de leidingen aan te leggen voor de aanvoer van LPG, Propeen en waterstof en de afvoer van koolstofdioxide. Vraag is of het leidingetracé ook gebruikt kan worden voor het ondergrondse transport van ammoniak. Dat vindt nu immers per trein plaats door een aantal bewoonde gebieden met alle veiligheidsrisico's van dien.

Tot slot

De Natuur en Milieufederatie Limburg en Staatsbosbeheer gaan ervan uit dat zij gezien hun belangen door de provincie actief en tijdig betrokken zullen worden bij de verdere gang van zaken en bij de verdere uitwerking van het Voorkeurstracé.

Tot zover onze opmerkingen. Indien gewenst geven wij graag een nadere toelichting op deze brief.

Hoogachtend,

Mede namens Staatsbosbeheer

Stichting Natuur en Milieufederatie Limburg, Ton Hermanussen - directeur